

דגן יראל

"מחויבים לחזק ולהעצים את הרפת הישראלית"

מנכ"ל התאחדות יצרני החלב חורש את הארץ לאורכה ולרוחבה, המטרה, לקבל תמונת מצב עדכנית מהרפתנים עצמם, ללא מתווכים. כ-8 חודשים מאז נכנס לתפקידו, מתיישב דגן יראל לראיון מקיף ראשון ומדבר על הענף שפגש, התוכניות קדימה, הבחירות בהתאחדות, ההסכם מול הממשלה ועוד. יראל ל'משק הבקר והחלב' "האירועים האחרונים העצימו את חשיבות הממשקים בין החקלאית, שיאון וההתאחדות שלנו"

נצטרך לפעול לגיבוש הצעות לשמירה על יציבות הענף בתום 2025. דגן יראל

תקופה מורכבת עוברת על ענף החלב, כמו גם על ישראל כולה. מנכ"ל התאחדות יצרני החלב, מודע לתקופה ולהחלטות כבדות המשקל אותם יצטרך לקחת. יראל, חמוש באנרגיה וברצון רב להצליח, יודע כי המשימות לא פשוטות, בטח לא במציאות הכלכלית, פוליטית. אך הוא משוכנע כי ענף החלב יילך ויתעצם. ראיון

כ-8 חודשים בתפקיד, איזה ענף פגשת ומה המסקנות הראשוניות שלך?

"לאחר אסון השביעי באוקטובר, הרגשתי שאני חייב לקחת חלק בהובלה של ארגון משמעותי במרחב החקלאי בישראל, כמו התאחדות יצרני החלב, ארגון ותחום שאני מאמין שיש בידו לייצר תקומה מחודשת להכרה בהתיישבות החקלאית בכלל וברפת הישראלית ובייצור המקומי בפרט. אני לא מאמין שכבר עברו שמונה חודשים ובכל יום מחדש אני חש זכות גדולה להיות ראשון בין שווים, שהרפת הישראלית זורמת בדמם ומונעים משליחות לאומית, רוח ציונית וגאווה

"כל מי שמסייר ברפתות הצפון מתפעל מגבורת הרפתנים ומתעצומות הנפש האדירות שלהם"

ענף החלב עובר שינויים קיצוניים, תחרות לחקלאית ולשיאון, האם לדעתך ניתן ואיך, לשמר את בסיס המשולש החשוב, חקלאית, שיאון, התאחדות?

"האירועים הקשים שחוו רפתות הצפון והדרום בשנה האחרונה העצימו את חשיבות הממשקים בין החקלאית, שיאון והרפתנים. בכל פגיעה ישירה ברפת הישראלית גילו כלל הגורמים ערבות הדדית וסולידריות יוצאות דופן, לאחר שהתגייסו בזמני שיא לסייע ולשקם. לתמיכה כזו, דווקא ברגעי האמת, דווקא ברגעים המאתגרים והמורכבים ביותר, אין תחליף ולעולם לא יהיה תחליף. אירועים אלה גם חידדו את הצורך בשמירה על המבנה הקואופרטיבי, שבבסיסו שותפות הדדית. בעניין זה, עיקרון התחרות איננו סותר את השמירה על הקואופרטיבים, נהפוך הוא: יש בתחרות כדי לעודד כל העת את המצוינות המקצועית ואת המצוינות הרפרטיות. התחרות יכולה בהחלט להועיל לענף וגם לחקלאית ולשיאון. אני מכיר את התהליכים שעושים בשתי האגודות המובילות הללו ומדובר בתהליכים משמעותיים שמתכתבים עם המציאות המשתנה. גם בחקלאית וגם בשיאון הפנימו את השינויים בסביבת העבודה ופועלים בהתאם מתוך מחויבות לטיפוח החלב הישראלי, בריאות העדר ומתן מעטפת שירותים זמינה, איכותית ומתקדמת".

התאחדות יצרני החלב חייבת להתמקד בן המקצועי בשנים הקרובות בכדי להישאר רלוונטית?

"ההתאחדות רלוונטית מתמיד ויעידו על כך פניות של רפתנים שאינם חברי ההתאחדות להצטרף אליה כעת, מה שהוביל אותנו לפתוח חלון זמן להצטרפות חברים חדשים, בטרם נסגור את ספר הבוחרים, לקראת הבחירות שיתקיימו בפברואר בשנה הבאה למועצת ההתאחדות ולוועדת הביקורת. לצד זאת, תוכניות העבודה שלנו ל-2025 נועדו לתמוך במובילות המקצועית של רפתני ישראל על-ידי קידום החדשנות הטכנולוגית, מתן שירות מיטבי לקשת הצרכים של הרפתן ושמירה על מעמד הרפתנים בענף ולמול הרגולציה ונבחרי הציבור. אנחנו מחויבים לחזק להעצים את הרפת הישראלית ולבצע קפיצת מדרגה נוספת במערכות המידע, בשדרוג מערכת הנ.ע.ה. ובהרחבת ארגז הכלים הטכנולוגיים לרפתנים, שטומן בחובו ערכים מוספים משמעותיים במישורי הניהול, התפעול והחדשנות".

ענף החלב פועל מול ממשלה שלא ממש מבינה את חשיבות החקלאות, איך ענף החלב, צריך לפעול במציאות זו?

"אני לא משוכנע שזו אמירה מובהקת. יש לנו שר חקלאות וביטחון מזון שאישר את הגדלת מכסות הייצור לרפתות העוטף השנה, ובימים אלה עושה מאמצים להפעיל מנגנון דומה לטובת חיזוק ושיקום רפתות הצפון, ביישובים צמודי גדר שפוננו עם פרוץ הלחימה. השר גם תמך ואישר את עמדתנו לעניין הוראת השעה בתקנות תכנון משק החלב ולאחרונה הוביל בממשלה את תכנית בטחון המזון לשנת 2050. כמו-כן, ענף החלב זוכה לרוח גבית משדולה חקלאית חזקה ומשמעותית מכל גווי הקשת הפוליטית, כולל גורמים מהממשלה, כך שקיים שיח מתמיד במסדרונות בירושלים סביב ההתיישבות החקלאית וחשיבותה, במיוחד בתקופה זו,

אמיתית, על הזכות שניתנה להם לשאת באחריות על אספקת החלב השוטפת בישראל, גם ובמיוחד במצבי קיצון. ענף החלב משופע באנשים נפלאים, אנשי אדמה ומעש, שפרוסים לאורכה ולרוחבה של הארץ, במרכז, בגבולות ובקווי העימות, שיוצאים לעבוד מדי יום עם תשוקה רבה. נכנסתי לתפקיד בימי המלחמה, ימים מאוד מאתגרים למדינה ולענף, כאשר רבות מהרפתות נכנסו לטווחי האש. אין ספק שהרפתנים הם גיבורים ועל אף המלחמה בעוטפי ישראל, המשיכו לעבוד בשטח, לתחזק את הרפת ולייצר חלב איכותי וטרי יום יום, זה לא מובן מאליו. העובדה שהציבור הישראלי נהנה, ככלל, מחלב ללא מחסור על המדפים נובעת מהערכים הייחודיים של רפתני ישראל, ערכים שהם סמל לחברת מופת ישראלית, שכולנו מייחלים לה. מגדלור מקצועי וערכי במגזר היצרני בישראל, שעומד בחזית העשייה ומתמודד בהצלחה ובנחישות עם כל אתגר וקושי. לצד זאת, חשוב לומר, כעת יותר מתמיד, זה הזמן לשמור על עקרונות התכנון והוודאות בענף אל מול יוזמות המנסות דווקא להחלישו. אנו עובדים במגוון דרכים על מנת לשמור על החלב הישראלי, החלב הטוב והמזין בעולם, ואם יורשה לי אזי אומר: אזרחי ישראל והמדינה כולה יכולים להיות גאים ברפתנים שלנו. אין עוד כאלה אנשים ערכיים, צנועים ומחויבים, שמעבר למקצועיות שלהם, מגלמים הלכה למעשה את דור החלוצים והמגשימים של ימינו".

ההסכם עם הממשלה מסתיים בסוף 2025 האם להערכתך, צפוי להיחתם הסכם שיביא שקט לעוד כמה שנים?

"עוד יגיע הזמן לדבר על ההסכם, אבל כעת ולבטח בחודשים הקרובים המיקוד שלנו הוא בשיקום וחיזוק הרפתנים, לאחר המלחמה הקשה והממושכת. גם ההתפתחויות האחרונות בסוריה אינן מוסיפות ודאות למצב השברירי ששורר בצפון, לאחר כניסת הסכם הפסקת האש לתוקף. השיקום והתקומה לנגד עינינו, כאשר במקביל אנחנו משקיעים מאמצים רבים מול הרגולציה ומקבלי החלטות בנושאים מאוד בוערים, בעלי השפעה ישירה על פעילות הרפתנים, ובמלוא הצניעות מגיעים לתוצאות חיוביות. למשל, הצלחנו להדוף ניסיון תמוה של המועצה הלאומית לכלכלה ואגף התקציבים באוצר לקידום רפורמה מבנית בענף ופגיעה ביצרני החלב, כחלק מחוק ההסדרים. אני לא יכול לשער את הכאוס והפגיעה ברפתנים אם חלילה הרפורמה הזאת הייתה מקודמת, אולם לשמחתנו מאמצינו נשאו פרי וזכינו לגיבוי של שר החקלאות, האוצר, נציגי השדולה חקלאית בכנסת ומועצת החלב בהסרת הרפורמה מסדר היום. בנוסף, נזכיר את הוראת השעה להתמודדות עם מצבי חירום, במסגרת תקנות תכנון משק החלב. התקנות והוראת השעה נועדו להסדיר את ויסות הייצור והשיווק של החלב הגולמי בעת מקרים של מחסור או צורך בניהול מלאים. על-בסיס התקנות נקבעה בשלב זה הוראת שעה, שמביאה לידי ביטוי את עמדת ההתאחדות ולפיה כל יצרן, בכל היקף פעילות ואזור פעילות, יוכל לייצר את מכסת החלב שלו ולשווק את מכסת החלב שלו ל"מחלבה קולטת", בכל עת ותנאי, גם במידה והוא לא הוצמד ל"מחלבה קולטת" או שהצמדתו הופסקה. בנדבך רגולטורי נוסף, השלמנו את מיסוד המסלול הוורוד בענף החלב בתביעות בגין נזקים עקיפים מול מס רכוש, לאחר הגעה להסכמות עם רשות המיסים. מדובר באפשרות להגיש תביעות פיצוי במסלול זה ולקבל פיצויים נאותים בטווחי זמן מהירים יחסית ועל בסיס פרמטרים מוסכמים.

אולם בוודאי שלא נוכל להתעלם גם מזרמים קיצוניים שונים, שממשיכים לשלוח את זרועותיהם למוקדי קבלת ההחלטות".

לאחרונה היית בסיורים ברפתות הצפון, איזה רפתנים פגשת ומה ניתן לעשות בכדי לעזור להמשך פעילותם?

"כל מי שמסייר ברפתות הצפון מתפעל מגבורת הרפתנים ומתעצמות הנפש האדירות שלהם. מלח הארץ, שעובדים למעלה משנה תחת אש ובמציאות בלתי נסבלת. בסיור האחרון שערכתי, לאחר כניסתו לתוקף של הסכם הפסקת האש, אמר לי אחד הרפתנים שהשקט כעת הוא שקט מחריש אוזניים כי עכשיו שומעים ממש חזק את הנפש. משפט זה עוד ילווה אותי הרבה זמן ויש בו כדי להמחיש את הכאב והמצוקה שחוו הרפתנים. רפתני הצפון ועמם רפתני הדרום וכלל הרפתנים, מסמלים יותר מכל את הסיכוי והתקווה. הם מקור השראה לשליחות לאומית אמיתית, לעוצמתה של הרוח הציונית, וכולנו נהיה שם כדי לחזקם וללוות אותם בתהליכי השיקום והתקומה מחדש.. באופן יותר פרקטי אנו מלווים יחד עם שותפים בענף את הן נושא הפיצויים לרפתות שנפגעו באופן ישיר וממשיכים לדרוש הגדלה ותוספות מכסות לצפון ואני מאמין שהיא לבסוף גם תגיע. לא נשאר אף רפת מאחור, רפתני הצפון הם חלק חשוב ביותר בתקומתה המחודשת של ישראל ושל החקלאות הישראלית".

"יש בתחרות כדי לעודד כל העת את המצוינות המקצועית ואת המצוינות השרירותית. התחרות יכולה בהחלט להועיל לענף וגם לחקלאית ולשיאן"

לא תהיינה תוספות מכסה בשנה הקרובה, איך אתה רואה את שוק החלב קדימה?

"למול האתגרים הנכונים למדינת ישראל ביום שאחרי, אך מתבקש לחזור ולומר: היכן שיש רפת, יש חקלאות, יש התיישבות - ותהיה תקומה. אין ספק כי ביום שאחרי יידרש תהליך ציבורי קשה של הפקת לקחים והמחדלים עוד יתבררו, אולם כבר כעת ניתן לקבוע: מדינת ישראל זקוקה לחלב הישראלי, לביטחון המזון ולהתיישבות החקלאית כמו אוויר לנשימה. ברקע הדברים, נזכור כי טיוטת צו תכנון משק החלב לשנת 2025, שפורסמה בים אלו, לפיה יישאר היקף הייצור המקומי בשנה הבאה בדומה להיקף הייצור של שנת 2024, נובעת מהשלכות המלחמה, מהמצב הכלכלי בישראל ומהמורל הלאומי, שאיננו בשיאו בלשון המעטה. על-כן, היקף הייצור הנוכחי, שעומד על כ-1.58 מיליארד ליטר חלב גולמי, צפוי לתת מענה לביקושים וזאת במקביל להכנת תכנית גיבוי להגדלת היקף הייצור המקומי ככל שיידרש. אין לי ספק כי הציבור ימשיך וייתן אמון רב במוצרי החלב כחול-לבן ועל אחת כמה וכמה מול המוצרים המיובאים".

אחד מהדברים העולים בכל פעם בשיחות עם הרפתנים, המחסור בכוח אדם מקצועי, האם התאחדות יצרני החלב, תגבש תוכנית, או תפעל בנושא אקוטי זה?

"המחסור בכוח אדם מקצועי איננו נחלת ענף החלב בלבד בתקופה זו. סקטורים רבים במשק הישראלי מתמודדים עם מחסור בכוח אדם. בכל הקשור לענף החלב, אנחנו יכולים לשאוב עידוד מבחירה של צעירים בעלי ידע לחזור לעבודה עם משמעות ברפת הישראלית. שילוב צעירים ודור חדש הוא אחד מהיעדים של ההתאחדות בשנה הבאה ואנחנו בוחנים מספר חלופות למימוש יעד זה דרך הכשרות מקצועיות, תוכניות הכשרת רפתנים בשיתוף פעולה עם מוסדות אקדמיים בתחום החקלאות ואמצעים נוספים. כל זאת, במטרה לעודד את הרחבת השורות ברפתות כעבודה שהיא הרבה יותר מקריירה ויש בה, כפי שציינתי, משמעות פנימית שלא ניתן למצוא אותה במקומות עבודה אחרים".

אל מול מדיניות הגודל כן קובע, האם במציאות הקיימת, ניתן בכלל לשמור על הרפתות המשפחתיות ואם כן, כיצד?

"הרפת המשפחתית היא חלק בלתי נפרד מהרפת הישראל - כך היה וכך יהיה. נכון שיתרון הגודל הוא אחד הכללים המשמעותיים בתורת השיווק המודרנית, אבל אנחנו עוסקים בענף ייחודי ומיוחד, שנושא עמו ערכים ותרומה מרחיקי לכת, מעבר למציאות הקפיטליסטית המנוכרת ונוגעים בנימי התכלית הראויה שלנו כעם, כמדינה וכחברה. אלה שאלות ערכיות, מקצועיות וכלכליות, שבהם אנו דנים בהתאחדות במסגרת השולחן המושבי של נציגי מועצת ההתאחדות המושביים שעוסקים בנושאים, לצורך גיבוש דרכי פעולה שייתנו את המענה הראוי לשמירה על הרפת המשפחתית בישראל".

בעיה נוספת, טיהור ופינוי השפכים מהרפתות, עדיין אין פתרון אמיתי?

"צריך לומר ביושר שעדיין אין פתרון אמיתי. נכון לעת הזו כל הפתרונות מלווים בהשקעות כספיות ותהליכיות בלתי אפשריות שנופלות על הרפתן. לכן ישנו ניסיון מתמיד כבר מספר שנים להגדיל את סל הפתרונות עבור הרפתן אבל עדיין ללא פתרון כולל. הנושא נמצא על סדר היום של ההתאחדות ואנשי המקצוע ונמשיך לחפש אחר פתרונות לשפכים".

לסיום, כנס הבקר החל, מה אתה מאחל ומייחל לקראתו ולרפתנים שלנו?

"לאחר שנה של הפסקה, שנכפתה עלינו בעקבות המלחמה, כולנו נרגשים להיפגש יחד, תחת קורת גג אחת, כפסיפס אנושי ומקצועי מוביל במגזר היצרני בישראל. תכנית הכנס עשירה, מגוונת ומעניינת במיוחד. בנוסף לתכנים המקצועיים, להצגת מחקרים פורצי דרך, להעשרת הידע ולתובנות להמשך, יעמדו במרכז הזיכרון וההוקרה לרפתנים ולנוקדים על גבורתם ותפקודם במסגרת מלחמת חרבות ברזל. מכאב לתקווה, מהרס לתקומה, מחושך לאור. ההתאחדות לקחה חלק פעיל ומשמעותי בארגון הכנס ובתכנון, ואני סמוך ובטוח כי באי הכנס חשים את העוצמה, הגאווה והשליחות המשותפות לקהילה כה ייחודית ומיוחדת כמו קהילת ענף החלב בישראל, יחד עם הזעקה לשובם של כל החטופות והחטופים שלנו הביתה, עכשיו".